

РОБЪРТ ШЕКЛИ ПРОТОТИП

Превод от английски: Рени Димитрова, Росен Димитров, 1996

chitanka.info

Кацането бе почти катастрофално. Бентли знаеше, че координацията му куца заради обемистия товар върху гърба му, но не бе осъзнал доколко, докато в критичния момент не натисна погрешния бутон. Корабът започна да пада като камък. Едва в последния момент той успя да го балансира, като изрови една черна дупка в равнината под себе си. Корабът му кацна, заклати се за миг, а после с ръмжене се успокои.

Бентли бе извършил първото кацане на човек върху Телс IV.

Първата му реакция бе да си налее стабилна глътка чисто уиски.

Щом я пресуши, той включи радиото си. Приемникът бе вкаран в ухото му и мястото го смъдеше, а микрофонът бе имплантиран по хирургически път в гърлото. Преносимият субпространствен уред се самонастройваше, което беше прекрасно, тъй като Бентли нищо не разбираше от насочване на толкова тънък лъч на такива огромни разстояния.

— Всичко е наред — каза той на професор Слайгърт по радиото. — Планетата е от земен тип, точно както беше писано в доклада от наблюдението. Корабът е цял. Радвам се да ти съобщя, че не успях да си счупя врата при кацането.

— Разбира се, че не си го счупил — отвърна Слайгърт с тих и напълно спокоен глас през малкия приемник. — А как е Протек? Как го чувстваш? Свикна ли вече с него?

— Не — отвърна Бентли. — Още го чувствам като маймуна, покатерила се върху гърба ми.

— Нищо. Ще свикнеш — увери го Слайгърт. — Институтът те поздравява и съм сигурен, че правителството ще те награди с някой медал. Не забравяй, че най-важното сега е да създадеш братски отношения с аборигените и ако е възможно, да сключиш някакъв търговски договор. За каквото и да е. Като първа стъпка. Трябва ни тази планета, Бентли!

— Знам.

— Успех. Обаждай се винаги, когато можеш.

— Добре — обеща Бентли и прекъсна връзката.

Опита да се изправи, но не успя от първия път. После, като използва ръчките, предвидливо поставени под контролния панел, можа да се задържи на краката си. Чак сега усети колко отслабващо действа безтегловността върху мускулите на човека. Съжали, задето не бе

извършвал по-упорито гимнастическите упражнения по време на дългото пътуване от Земята.

Бентли беше едър, наперен младеж, висок над метър и осемдесет, с широки рамене и здраво тяло. На Земята тежеше около деветдесет килограма и се движеше с атлетическа грация. Но още преди да напусне Земята, му бяха добавили това бреме от трийсет и пет килограма, захванато неотменно и неподвижно върху гърба му. При тези обстоятелства той се движеше като престарял слон, обут в тесни обувки.

Бентли раздвижи рамене под широките пластмасови ленти, изкриви лице и се измъкна през десния люк. В далечината, вероятно на около осемстотин метра, се виждаше селище, което изглеждаше ниско и кафеникаво на цвят. По равнината към него се движеха някакви точки. Явно селяните бяха решили да видят какъв е този странен обект, паднал от небето, който дишаше огън и вдигна такъв ужасен шум.

— Хубаво представление — каза си Бентли. Ако тези извънземни не бяха проявили любопитство, контактът можеше да се окаже труден. Такава възможност бе обмисляна дълго от Земния институт за междузвездни проучвания, но така и не й намериха решение. Затова я бяха изключили от списъка на вероятностите.

Селяните се приближаваха. Бентли реши, че е време да се приготви. Той отвори шкафчето, извади лингафона си и го закачи с известна трудност на гърдите си. На едното си бедро закрепил голяма манерка с вода. На другото завързал пакет с концентрирана храна. Около кръста си закопча колан с различни инструменти. До единия глезен привързал радиото, а до другия — пакета си за първа медицинска помощ.

Така екипиран, Бентли носеше върху себе си общо над седемдесет килограма, всеки грам от които бе обявен като жизненонеобходим за извънземния изследовател.

Фактът, че вместо да ходи, той залиташе, бе определен като незначителен.

Местните вече бяха стигнали до кораба и се събраха наоколо, като си разменяха непочтителни коментари по отношение на него. Бяха

двукраки. Имаха къси дебели опашки и физиономиите им бяха човешки, обаче кошмарни. Бяха яркооранжеви на цвят.

Освен това Бентли забеляза, че бяха и въоръжени. Виждаше ножове, копия, пики, каменни чукове и кремъчни брадви. При вида на това въоръжение върху лицето му се появи доволна усмивка. Това беше оправданието на всичките му неудобства и причината, заради която не се бе разделял с почти четирийсеткилограмовата тежест на гърба си от мига, когато напусна Земята.

Нямаше значение какъв вид оръжия имат тези аборигени. Ако ще да бяха и ядрени. Те не можеха да го наранят.

Така му бе казал професор Слайгърт, шеф на института и изобретател на Протек.

Бентли отвори вратата на люка. Викове на учудване се надигнаха откъм телсианците. След няколко секунди объркване лингафонът преведе виковете като: „О! А! Колко странно! Невероятно! Смешно! Ужасно неприлично!“

Бентли слезе по стълбичката, като внимателно балансираше с допълнителните килограми товар. Местните образуваха полукръг около него с насочени оръжия.

Той се приближи. Те отстъпиха. Усмехнат приятелски, Бентли произнесе:

— Идвам като приятел.

Лингафонът изръмжа с твърдите съгласни на телсианския език.

Те като че ли не му повярваха. Копията останаха насочени, а един телсианец, по-едър от останалите и с екзотична украса върху главата, вдигна брадвичката си.

Бентли почувства известен трепет в душата си. Той беше защитен, разбира се, и докато носеше Протек, те не можеха да му сторят нищо. Нищичко! Професор Слайгърт беше сигурен в това.

Преди отлитането професор Слайгърт бе закрепил Протек върху гърба на Бентли, след това бе затегнал коланите му и бе отстъпил, за да се възхити на произведението си.

— Идеално — обяви той с тиха гордост.

Бентли размърда рамене под товара.

— Малко тежичко, не ти ли се струва?

— Какво да се прави — отвърна Слайгърт. — Това е първият. Прототипът. Използвал съм всякакви елементи, които да намалят теглото му — транзистори, печатни платки, минибатерии и всичко останало. За съжаление първите модели на всяко изобретение винаги са обемисти.

— Струва ми се, че би могъл да го направиш малко по-красив все пак — възрази Бентли, като надникна през рамото си.

— Украсяването идва значително по-късно. Първо трябва да се сглоби, после се прави по-компактен, следва групирането на функции и чак накрая се мисли за външния вид. Така е било винаги и така ще бъде. Вземи например пишещата машина. Сега това е обикновена клавиатура, плоска като книжка. Но прототипът ѝ е работел с крачни педали и за повдигането му е била нужна силата на няколко мъже. Ами слушалките, които са загубили килограми през различните етапи на усъвършенстването си. Пък и лингафонът, който в началото представляваше огромен и сложен електронен калкулатор с тегло от няколко тона...

— Добре — прекъсна го Бентли. — Щом това е най-доброто, което може да се направи, ще ползвам него. Как да го сваля сега?

Професор Слайгърт се усмихна.

Бентли протегна ръка зад гърба си. Не намери никаква катарاما. Той дръпна здраво раменните колани, но не успя да ги откачи. Нито пък можеше да ги смъкне през раменете. Като че ли се намираше в нова, сатанински ефективна усмирителна риза.

— Хайде, професоре, как да го махна?

— Няма да ти кажа.

— К'во?

— Протек е неудобен, нали? — попита Слайгърт. — Би предпочел да не го носиш, а?

— Дяволски прав си.

— Разбира се. Знаеш ли, че по време на война, на бойното поле, войниците имат навика да се освобождават от важна екипировка, защото тя е едра и неудобна. Но ние нямаме право на грешка по отношение на теб. Ти отиваш на чужда планета, господин Бентли. Ще бъдеш изложен на напълно неизвестни опасности. Необходимо е да бъдеш предпазван през цялото време.

— Знам — каза Бентли. — Имам достатъчно акъл да преценя кога трябва да нося това нещо.

— Наистина ли? Ние те избрахме заради качествата, които притежаваш: съобразителност, находчивост, физическа сила... И естествено известна интелигентност. Но...

— Благодаря!

— Но тези качества не те правят склонен към предпазливост. Представи си, че местните ти се видят приятелски настроени и ти решиш да се освободиш от тежкия и неудобен Протек. Какво ще стане, ако си преценил неправилно държанието им? На Земята често се случват такива работи. Представи си колко по-лесно би било да се случи така на чужда планета!

— Аз мога да се погрижа за себе си — намуси се Бентли.

Слайгърт закима мрачно.

— Точно така казваше и Артууд, когато замина за Дурабела II, и повече не чухме за него. Нито пък чухме за Блейк или Смит, или Коришъл. Можеш ли да измъкнеш нож, забит в гърба си? Имаш ли очи на тила си? Не, господин Бентли, нямаш... *Но Протек има!*

— Виж — каза Бентли. — Няма значение дали ще ми повярваш, но аз съм разумен възрастен човек. Ще нося Протек винаги, когато съм на повърхността на чужда планета. А сега ми кажи как да го сваля.

— Ти като че не разбра нещо, Бентли. Ако беше заложен само собственият ти живот, ние бихме поели някои рискове, които ти прецениш като разумни. Но освен теб ние рискуваме няколко милиарда долара, които сме вложили в кораба и екипировката. Освен това с теб се провежда и изпитанието в действителни условия на Протек. Единственият начин да бъдем сигурни в резултатите, е да те накараме да го носиш постоянно. А единственият начин да осигурим *това*, е като не ти кажем как да го свалиш. Ние искаме резултати. И ти ще останеш жив, независимо дали го искаш, или не.

Бентли обмисли казаното и намусено се съгласи.

— Предполагам, че може да бъда съблазнен от желанието да го сваля, ако местните наистина се окажат приятелски настроени.

— Е, ще бъдеш освободен от тази съблазън. Разбра ли вече как действа?

— Разбира се — каза Бентли. — А наистина ли прави всичко, което казвате?

— Той премина лабораторните тестове без грешка.

— Няма да ми е приятно, ако нещичко се повреди. Например да му изгори някое бушонче или жичка.

— Това е една от причините да е толкова голям — обясни търпеливо Слайгърт. — Всичко е с тройна осигуровка. Не можем да допуснем механична повреда.

— А батериите?

— Ще издържат цял век, без да се изтощят. Протек е идеален, Бентли! Аз не се съмнявам, че след изпитанията в действителни условия той ще се превърне в част от стандартната екипировка за извънземни изследователи. — Професор Слайгърт си позволи лека горделива усмивка.

— Добре — каза Бентли и размърда рамене под широките пластмасови колани. — Ще свикна с него.

Но не свикна. Човек не може да свикне с една тридесет и пет килограмова маймуна, окачена на гърба му.

Телсианците не знаеха какво да правят с Бентли. Те спориха известно време, докато изследователят ги гледаше с напрегната усмивка. После един от тях пристъпи напред. Той бе по-висок от останалите и носеше отличителна корона, украсена със стъкълца, кости и парченца крещящо оцветено дърво.

— Приятели — обърна се телсианецът към останалите. — Тук има зло, което аз, Ринек, усещам.

Друг телсианец с подобна корона пристъпи до него и също заговори:

— Не е хубаво един шаман да приказва такива работи.

— Разбира се, че не — призна Ринек. — Не е хубаво да се приказва за злото в негово присъствие, защото така то става по-могъщо. Но работата на шамана е откриването и предпазването от злото. В тази си работа ние трябва да сме упорити, независимо от рисковете.

Още няколко мъже с отличителни корони на шамани пристъпиха напред. Бентли реши, че те представляват телсиански еквивалент на свещеници и вероятно притежават и значителна политическа сила.

— Аз мисля, че той не е зъл — обади се един млад и весел шаман на име Хуаскъл.

— Разбира се, че е. Само го погледни.

— Външният вид не доказва нищо. Това го знаем още от времето, когато добрият дух Ахут М'Канди се появи във формата на...

— Не ни изнасяй лекции, Хуаскъл. Ние всички познаваме притчите на Лалънд. Но сега важното, което трябва да решим, е можем ли да рискуваме.

Хуаскъл се обърна към Бентли.

— Ти зъл ли си? — попита той искрено.

— Не — отвърна Бентли. Първоначално той бе учуден от голямото внимание, което телсианците отделяха на душевния му статус. Даже не бяха го попитали откъде идва, нито как, нито защо. Но сега това вече не му се виждаше странно. Ако на Земята кацнеше някой чуждоземен по времето на различните периоди на религиозен подем, първият въпрос, който щяха да му зададат, щеше да бъде: „Ти Божие създание ли си, или на сатаната?“

— Той казва, че не е зъл — каза Хуаскъл.

— А откъде знае?

— Че кой, ако не той, би могъл да знае?

— Някога великият дух Г'тал подарил на един мъдрец три кдала и му казал...

И като се започна... Краката на Бентли вече се подгъваха под тежестта на цялото му оборудване. Лингафонът не успяваше да се справи с горещата геологическа дискусия, която се развихри около неговата личност. Изглежда, че положението му зависеше от две или три неща, никое от което шаманите не желаеха да споменат гласно, тъй като според тях беше опасно дори да се говори за злото.

И за да станат нещата още по-объркани, се оказа, че съществува схизма върху концепцията за проникването на злото, в резултат на което шаманите се разделиха на два лагера. Начело на единия беше младият, а по-възрастният — на другия. Групите се обвиняваха взаимно в ерес, но Бентли не можа да разбере кой в какво точно вярва и коя от групите е на негова страна.

Когато слънцето, падна ниско над тревистата равнина, битката още продължаваше. После изведнъж шаманите постигнаха съгласие, макар Бентли да не разбра защо и на каква основа.

Хуаскъл пристъпи напред като говорител на по-младите шамани.

— Чужденецо — заяви той. — Ние решихме да не те убиваме.

Бентли прикри усмивката си. Това беше все едно някой първобитен човек да гарантира живота на неуязвимо същество.

— Поне не още — бързо добави Хуаскъл, щом забеляза намръщването на Ринек и по-възрастните шамани. — Това зависи изцяло от теб. Ще отидем в селото и ще се пречистим, след което ще празнуваме. После ще те посветим в обществото на шаманите. Нищо зло не може да стане шаман. Това е изрична забрана. По този начин ние ще разберем истинската ти същност.

— Дълбоко съм ви благодарен — отвърна Бентли.

— Обаче ако ти си зъл, ние сме длъжни да те унищожим. И щом трябва, ще можем!

Събралите се телсианци поздравиха думите му с радостни викове и веднага тръгнаха по дългия път към селото. Сега, след като Бентли, макар и условно, бе приет, местните се отнасяха с него напълно приятелски. Те разговаряха любезно с него за реколтата, жаждата и недостига на храна.

Бентли залиташе под тежестта на екипировката си изморен, но вътрешно доволен. Това наистина бе удар! Като начало, щом стане свещеник, той ще има неограничена възможност да събере антропологични данни, да установи търговски отношения, да постеле пътя за бъдещото развитие на Телс IV.

Трябваше само да премине през изпитанията на посвещаването. И при това да не бъде убит, припомни си той с усмивка. Смешно беше колко сигурни бяха шаманите, че *могат* да го убият.

Селището се състоеше от дузина колиби, подредени в грубовата окръжност. До всяка от построените с пръти и кал колиби имаше малка зеленчукова градина и тук-там някое животно, вероятно телсианска версия на говедо. Между колибите притичваха малки животинчета със зелена козина, към които телсианците се отнасяха като с домашни любимци. Тревистият площад в средата беше общ. Тук се правеха събранията и тук се намираха храмовете на различните

богове и дяволи. Точно на това място, осветено от огромен огън, селските жени бяха подредили празничната трапеза.

Бентли пристигна на пира в състояние, близко до пълното изтощение, спря, приведен под тежестта на екипировката си, и с благодарност седна на тревата между селяните. Тържеството започна.

Най-напред жените изпълниха танц за поздрав към него. Картината беше красива. Оранжевата им кожа проблясваше на светлината на огъня, а опашките им се движеха в унисон. После селският старейшина на име Осип дойде при него с пълна купа.

— Чужденецо — каза Осип. — Ти идеш отдалеч и твоите навици са различни от нашите. Нека се побратимим! Сподели храната ни, за да утвърдим връзката помежду си и в името на всичко свято!

Той се поклони дълбоко и подаде купата.

Това беше важен момент. Една от онези изключителни възможности, които могат да утвърдят завинаги приятелството между расите или да направят от тях вечни врагове. Колкото можеше по-тактично, той отказа символичната купа с храна.

— Но тя е пречистена! — възкликна Осип.

Бентли обясни, че подчинявайки се на специално табу на своето племе, той е принуден да яде само от собствената си храна. Осип не можеше да разбере как така други племена могат да имат забрани за употреба на храна. Но Бентли му обясни, че храните от Телс IV могат да съдържат някаква стрихнинова съставка например, която е силно отровна за него. Но не спомена, че дори и да беше поискал да хапне, неговият Протек никога нямаше да му го позволи.

Независимо от обяснението, отказът му разтревожи селото. Между шаманите се проведе спешно съвещание. После Ринек дойде и седна до него.

— Каж ми — заговори той след малко, — какво мислиш за злото?

— Злото не е добро — благоговейно изрече Бентли.

— Ааа! — шаманът прецени думите му, а опашката му нервно потупваше по тревата. Едно малко същество със зелена козина започна да си играе с нея. Ринек го бутна настрани.

— Значи ти не обичаш злото — каза той.

— Не.

— И не би позволил влиянието на злото около себе си?

— Разбира се — отвърна Бентли, като едва прикри прозявката си. Вече започваше да му омръзва досадното разпитване на шамана.

— В такъв случай ти не възразяваш да получиш и благословеното много свещено копие, което Кран К'леу донесе от селенията на Малките богове и чието размахване носи добро на човека.

— С удоволствие ще го приема — каза Бентли с натезали клепачи, като се надяваше, че това ще бъде последната церемония за тази вечер.

Ринек изръмжа нещо одобрително и се отдалечи. Танците на жените приключиха. Шаманите започнаха да пеят с дълбоки, впечатляващи гласове. Огънят се издигаше нависоко.

Хуаскъл излезе напред. Сега лицето му бе оцветено на бели и черни ивици. Той носеше древно копие от черно, макар и примитивно, но красиво резбовано дърво с накрайник от черно вулканично стъкло.

Вдигнал копието нависоко, Хуаскъл каза:

— О, чужденецо от небесата, приеми от нас това свещено копие! Кран К'леу даде това наследство на Трин, нашия първоотец, като го дари с магическа сила и с това го направи дом на добрите духове. Злото не може да устои в присъствието на това копие! Вземи го и приеми заедно с него нашата благословия.

Бентли тежко се изправи. Той разбираше стойността на подобна церемония. Приемането на копието щеше да отстрани веднъж завинаги всякакви съмнения относно душевното му състояние. Той благоговейно наведе глава.

Хуаскъл пристъпи напред, издигна копието и...

Протек се включи.

Действието му беше просто, както на всяко велико изобретение. Когато изчислителните му компоненти получеха сигнал за опасност, Протек образуваше защитно поле около носителя си. Това поле създаваше безопасност, тъй като бе абсолютно непроницаемо. Но съществуваха и някои неизбежни недостатъци.

Ако Бентли имаше слабо сърце, Протек би могъл да го убие на място, тъй като включването му по електронен път стана внезапно, напълно неочаквано и физически неприятно. В един миг той стоеше

пред огромния огън с протегнатата към свещеното копие ръка, а в следващия бе потопен в непрогледна тъмнина. Бентли се почувства като катапултиран в плесенясал, тъмен килер с гумени стени, които го притискат отвсякъде. Той изруга суперефективността на машината. Копието не беше заплаха. То беше част от много важна церемония. Но Протек с неговите буквални възприятия го бе оценил като възможна опасност.

Потънал в тъмнината, Бентли се опипа, за да намери бутоните за контрол, които да освободят полето. Както обикновено, силовото поле бе объркало ориентацията му, състояние, което ставаше по-лошо след всяко включване. Той внимателно опипа гърдите си, където би трябвало да се намира бутонът, и накрая го откри под дясната си мишница, където се бе извъртял от усилието. Той освободи полето.

Пиршеството бе прекъснало внезапно. Местните се бяха събрали заедно с насочени оръжия и навирени опашки. Хуаскъл, попаднал в обхвата на силовото поле, бе отхвърлен на около шест метра и бавно се надигаше.

Шаманите започнаха да пеят молитва за пречистване и защита от злите духове. Бентли не можеше да им се сърди. Когато силовото поле на Протек се включи, то се вижда като непроницаема черна сфера с диаметър около три метра. Ако бъде ударена, тя отвърща със сила, равна на приложената. По повърхността ѝ се появяват бели линии, които се извиват като светкавици и после изчезват. А когато сферата се завърти, се чува тънък и силен вой. Всичко това бе направено така, за да спечели доверието на примитивни и суеверни хора.

— Съжалявам — каза Бентли с извинителна усмивка. Едва ли можеше да им даде някакво обяснение.

Хуаскъл се изправи, но остана на разстояние.

— Ти не можеш да приемеш свещеното копие — заяви той.

— Е, не е точно така — отвърна Бентли. — Просто... хммм. Имам върху себе си предпазващ уред. Нещо като щит, разбираш ли? Не можеш ли да ми предложиш някоя свещена кратуна?

— Не ставай смешен. Къде се е чувало да има свещена кратуна?

— Предполагам, че никъде. Но те моля да ми повярваш... Не съм зъл. Наистина. Просто имам табу по отношение на копията.

Шаманите заговориха помежду си твърде бързо, за да успее лингафонът да преведе. Той хвана само думите „зло“, „разруши“ и

„пречистване“. Бентли реши, че не му предстои нищо добро.

След съвещанието Хуаскъл дойде до него.

— Някои от другите мислят, че трябва да бъдеш убит веднага, преди да си донесъл някое голямо нещастие на селото — каза той. — Аз обаче ги убедих, че не можем да те обвиняваме заради многото табута, на които трябва да се подчиняваш. Ще се молим за теб през нощта. И може би на сутринта посвещаването ти ще стане възможно.

Бентли му благодари. Заведоха го в една колиба и телсианците го напуснаха веднага. Из селото се носеше кобен шепот. През вратата си Бентли виждаше малки групички местни, които разговаряха разгорещено и скришом поглеждаха към него.

Началото на сътрудничеството между двете раси се оказа лошо.

Бентли веднага се свърза с професор Слайгърт и му разказа какво се беше случило.

— Съжалявам — каза професорът. — Но примитивните народи са невероятно подли. Те може да са искали да те убият с копието, вместо да ти го подадат. Тоест да го направят вечно твое в буквалния смисъл.

— Сигурен съм, че нямаха такова намерение — възрази Бентли. — Та нали все някога трябва да започнем да им вярваме.

— Не и с екипировка за милиарди долари.

— Но така няма да съм в състояние да *направя* нищичко — развика се Бентли. — Не разбираш ли? Те и без друго се съмняват в мен, защото не успях да приема свещеното им копие. Това означава, че е възможно да съм зло. Ами какво ще стане, ако не успея да се справя с церемонията по посвещаването утре? Представи си, че някой идиот започне да си чисти зъбите с нож, а Протек реши да ме спасява! Всички първоначални добри впечатления, които съм успял все пак да създам, ще бъдат загубени.

— Добрата воля може да се спечели отново — мъдро заяви професор Слайгърт. — Но екипировка за милиарди долари...

— Може да бъде спасена от следващата експедиция. Виж, професоре, дай ми възможност. Няма ли някакъв начин да контролирам ръчно това нещо?

— Никакъв. Това ще обезсмисли целта на машината. Със същия успех ти би могъл и да я свалиш, ако ти бъде разрешено да се

уповаваш на собствените си инстинкти вместо на електронните импулси.

— Тогава ми кажи как да го сваля.

— Това не може да стане. Защото тогава няма да бъдеш предпазен.

— Виж — запротестира Бентли. — Избран съм, защото съм компетентен изследовател. Аз съм човекът, който се намира тук. Аз знам какви са условията. Кажи ми как да се освободя от това нещо.

— Не! Протек трябва да премине пълните си изпитания. Пък и ние искаме ти да се завърнеш жив.

— Това е съвсем друга работа — съгласи се Бентли. — Обаче тези хора твърдят, че могат да ме убият.

— Примитивните народи винаги надценяват възможностите на силата, оръжията и магиите си.

— Знам, знам. Но сигурен ли си, че тене могат да проникнат през полето? Може би някаква отрова?

— Нищо не може да мине през полето — търпеливо настоя Слайгърт. — Нито дори лъч светлина не може да проникне. Нито гама лъчи. Ти носиш на себе си непроницаема крепост, Бентли. Защо все пак не ѝ се довериш?

— Първите модели на изобретенията, прототипите, понякога се нуждаят от доста подобрения — промърмори Бентли. — Но нека да е твоето. Няма ли все пак да ми кажеш как да го сваля, ако случайно нещо се повреди?

— Иска ми се да престанеш да ме молиш за това, Бентли. Ти си избран, за да проведеш *пълно* изпитание на Протек в действителни условия. И ти ще направиш точно това.

Когато Бентли прекъсна връзката, навън цареше дълбок здрач и селяните се бяха прибрали в колибите си. Огньовете пред тях догаряха и се чуваха писъците на някакви нощни животинки. В този момент Бентли се почувства напълно чужд тук и му се поиска да си бъде у дома.

Беше изморен почти до безсъзнание, но се насили да хапне малко от концентрираната храна и да пийне глътка вода. После разкопча колана с инструментите, радиото и манерката, бутна сърдито с юмрук Протек и легна да спи.

Тъкмо когато се унасяше, Протек рязко се включи, като едва не му прекърши врата.

Бентли изморено се заопипва за контролните бутони, намери ги някъде над корема си и изключи полето.

Колибата си беше съвсем същата. Не успя да открие източника на нападението.

Дали пък Протек не може вече да оценява правилно реалността, зачуди се той, или пък някой телсианец се е опитал да го удари с копие през прозореца?

Тогава Бентли видя едно мъничко зверче да бяга с бясна скорост. Под крачетата му се вдигаха облачета прах.

Животинчето може просто да е искало да се сгуши на топличко, помисли Бентли. Но, разбира се, то беше чуждоземно. И вездесъщият Протек не можеше да допусне дори и възможност от потенциална опасност.

Той заспа и веднага започна да сънува, че е затворен в килия от яркочервена гума. Можеше да буца стените навън и те се разтягаха, разтягаха, но в един момент се отпуснаха и той отново попадеше в средата на килията си. Това се случваше непрекъснато, докато накрая усети, че гърбът му е изкривен, и се събуди в тъмната обвивка на полето на Протек.

Този път наистина му беше трудно да открие контролния бутон. Той го търсеше отчаяно. Липсата на достатъчно въздух под обвивката го накара да се задъха и да изпадне в паника. Намери бутоните чак под брадата си, освободи полето и започна да претърсва отчаяно наоколо, за да открие източника на поредното нападение.

Намери го. От сламения покрив бе паднало някакво клонче, което се бе опитало да попадне отгоре му. Протек, естествено, не би позволил подобно нещо.

— Оооо, хайде сега — изпъшка на глас Бентли. — Нека бъдем поне малко разумни!

Но беше наистина твърде изморен, за да обръща повече внимание. За щастие през останалата част на нощта нямаше повече произшествия.

Хуаскъл дойде в колибата на Бентли на сутринта. Изглеждаше много тържествен и доста разтревожен.

— През нощта откъм колибата ти се чуваха страхотни звуци — каза шаманът. — Мъчителни звуци, като че ли се бореше с дявол.

— Просто спя много неспокойно — обясни Бентли.

Хуаскъл се усмихна, за да покаже, че шегата му е харесала.

— Приятелю, ти моли ли се снощи за пречистване и за освобождаване от злото?

— Разбира се.

— И чути ли бяха молитвите ти?

— Да — отвърна с надежда Бентли. — Около мен няма зло. Нито трошица.

Хуаскъл, изглежда, се съмняваше.

— Как би могъл да си сигурен? Не е ли по-добре да си тръгнеш с мир? Ако не можеш да бъдеш посветен, ние ще трябва да те унищожим...

— Не се бой — каза му Бентли. — Нека започваме.

— Много добре — съгласи се Хуаскъл и двамата излязоха от колибата.

Посвещението трябваше да се извърши пред големия огън на площада. През нощта бяха изпратени вестоносци и сега тук се бяха събрали шамани от много села. Някои бяха дошли чак от трийсет километра разстояние, за да участват в церемонията и да видят чужденеца със собствените си очи. От тайно скривалище бе изваден церемониалният тъпан и сега той биеше тържествено. Селяните се бяха насъбрали да гледат, говореха си и се смееха. Но Бентли усещаше прикрита нервност и напрежение.

Последва дълга серия танци. Когато започна последният, Бентли се присви от страх, тъй като водещият танцьор размахваше над главата си някакво стъкло кълбо. Той се приближаваше все повече и когато беше само на няколко стъпки, кълбото се завъртя главозамайващо.

Селяните гледаха в захлас. Бентли затвори очи, очаквайки да бъде захвърлен мигновено в тъмнината от силовото поле.

Но танцьорът най-после отстъпи и танцът свърши, придружен с одобрителен шум от страна на селяните.

Хуаскъл започна да говори. Бентли разбра с облекчение, че това е краят на церемонията.

— О, братя — заговори Хуаскъл. — Този чужденец дойде през великата бездна, за да стане наш брат. Много от качества му са странни и около него като че ли витае някакъв намек за зло. И все пак, може ли някой да се усъмни, че той е добър? Кой би се усъмнил, че той по своята същност е добър и почтен човек? С това посвещаване ние го освобождаваме от злото и го правим един от нас.

Последва мъртво мълчание, докато Хуаскъл се приближаваше към Бентли.

— Сега — каза Хуаскъл — ти си шаман и един от нас. — Той протегна ръка.

Бентли почувства как сърцето му подскочи. Беше победил! Бяха го приели! Той подаде ръка.

Или поне се опита. Но не успя, защото Протек, винаги нащрек, го спаси от възможността за опасен контакт.

— Ах ти, проклета, идиотска играчка! — Бентли замаяно намери контролния бутон и освободи полето.

Веднага разбра, че работата е напечена.

— Зло! — крещяха телсианците и размахваха заплашително оръжия.

— Зло! — крещяха шаманите.

Бентли се обърна отчаяно към Хуаскъл.

— Да — тъжно произнесе младият шаман. — Вярно е. Надявахме се да те излекуваме от злото с нашия древен ритуал. Но не би. Злото трябва да бъде разрушено! *Убийте дявола!*

Към Бентли полетя облак копия. Протек отвърна мигновено.

Скоро стана ясно, че силите са изравнени. Бентли оставаше за няколко минути в полето, после го изключваше. Телсианците, като го видеха все така недокоснат, подновяваха атаката си, а Протек моментално се включваше в действие.

Бентли се опита да тръгне към кораба си. Но Протек се включваше веднага щом успееше да го изключи. Щеше да му бъде необходим месец, или дори два, за да измине разстоянието при тази скорост на придвижване. Затова той престана да опитва. Трябваше просто да изчака нападателите да се махнат. След малко те щяха да разберат, че не могат да го наранят, и двата народа най-после щяха да се заемат с работа.

Той се опита да се поуспокои вътре в полето, но това се оказа невъзможно. Беше гладен и ужасно жаден. Пък и този въздух започваше да става все по-замърсен.

После Бентли с чувство на ужас си спомни, че снощи, когато полето се беше включвало, в него не можеше да проникне отвън даже и въздух. Естествено... Нищо не можеше да премине. И ако не внимава, може да се задуши.

Той разбра, че дори и непревземаемата крепост може да падне, щом като защитниците ѝ почнат да умират от глад и жажда.

Започна да мисли усилено. Колко време телсианците биха могли да поддържат нападението? Рано или късно трябваше да се изморят, нали?

Или не?

Бентли изчака колкото можеше по-дълго и отново изключи полето. Телсианците бяха насядали около него. Бяха запалили огньове и приготвиха храна. Ринек мързеливо хвърли едно копие към него и полето се появи.

Значи, помисли си Бентли, те са се научили. Те щяха да го уморят от глад.

Опита се да мисли, но стените на тъмния му затвор като че ли го притискаха. Започваше да страда от клаустрофобия, а и въздухът пак не ставаше за дишане.

Той се поколеба за миг и изключи полето. Телсианците го наблюдаваха хладно. Един от тях се пресегна за копие.

— Чакай! — извика Бентли. В същия миг включи радиото си.

— Какво искаш? — попита Ринек.

— Чуйте ме! Не е честно да ме държите в този Протек все така!

— А? Какво става? — отвърна през слушалката професор Слайгърт.

— Вие, телсианците, знаете — заговори прегракнало Бентли. — Знаете, че можете да ме унищожите, като активирате непрекъснато Протек. Аз не мога да го изключа! И не мога да се измъкна от него!

— Ааа! — каза професор Слайгърт. — Разбирам какъв е проблемът. Да.

— Съжالياваме — отговори Хуаскъл. — Но злото трябва да бъде унищожено.

— Разбира се, че трябва да унищожите злото — отчаяно се съгласи Бентли. — Но не и мен. Дайте ми възможност. *Професоре!*

— Това наистина е пропуск — замърмори професорът. — При това сериозен. Странно, но тези неща не можеха да се проявят в лабораторни условия. Те се виждат едва при изпитанията в естествена среда. В новите модели тази грешка ще бъде поправена.

— Чудесно! Но сега аз съм тук! Как да махна това нещо от себе си?

— Много съжалявам — отвърна Слайгърт. — Честно казано, никога не съм предполагал, че ще възникне такава необходимост. И право да ти кажа, конструирал съм този хамут така, че никога и при никакви обстоятелства да не може да бъде свален.

— Ах, ти загубен...

— Моля, моля! — строго каза професорът. — Нека не губим ума си. Ако успееш да се задържиш там няколко месеца, ние ще можем...

— Не мога! Въздух! Вода!

— Огън! — изкрещя Ринек с изкривено лице. — С огън ще прогоним злото!

И Протек се включи.

Бентли се опита да обмисли всичко внимателно в тъмнината. Трябваше да се измъкне от Протек. Но как? В колана му с инструменти имаше нож. Дали не би могъл да пререже пластмасовите презрамки? Трябваше да успее!

Ами после? Даже и да се измъкнеш от крепостта си, те можеха да го убият с хвърлянето на едно-единствено копие. И щяха да го направят, защото го бяха обявили за непоправимо зло.

Но ако побегнеш, поне щеше да има някакъв шанс. И беше по-добре да умре от копие, отколкото да се задуши бавно в абсолютна тъмнина.

Бентли изключи полето. Телсианците правеха кладни наоколо му, затваряйки пътя за бягство с огнена стена.

Той отчаяно започна да кълца презрамката. Ножът се плъзна по нея. И пак беше в Протек...

Когато се измъкна отново, огненият кръг беше завършен. Телсианците внимателно побутваха кладите към него и стесняваха кръга.

Бентли усети как сърцето му трепна. Когато огньовете се приближат на достатъчно разстояние, Протек нямаше да може да бъде изключен. Той нямаше да успее да преодолее постоянния сигнал за опасност. Ще бъде хванат вътре в полето толкова дълго, колкото време те поддържат огъня. И като имаше предвид колко примитивни хора са те и как се страхуват от дявола, съществуваше вероятност да поддържат огъня с векове.

Той пусна ножа и хвана ножица. Започна да кълца с ярост пластмасовите презрамки и успя да ги пререже наполовина.

И пак се намираше в Протек.

Бентли се чувстваше замаян, в полусъзнание от умора, едва успяваше да си поеме дъх с широко отворена уста. С последно усилие той се стегна. Не можеше да се предаде точно сега. Това щеше да бъде краят му.

Бентли намери контролния бутон и го натисна. Огньовете вече бяха много наблизко. Чувстваше топлината им върху лицето си. Дръпна с всичка сила презрамката и усети, че тя поддава.

Измъкна се от Протек точно когато той се включи отново. Силата на полето го отхвърли в огъня. Но той падна върху краката си и изскочи от пламъците, без да се опари.

Селяните възкликнаха. Бентли хукна и докато тичаше, хвърли лингафона, колана с инструменти, радиото, концентрираната храна и манерката. Погледна веднъж назад и видя, че телсианците го гонят.

Но сега поне можеше да тича. Измъченото му сърце като че ли щеше да разкъса гърдите му, а дробовете му можеха да се спукат всеки момент. Но сега космическият кораб беше пред него и проблясваше с приятелски поздрав върху равнината. Щеше да успее. Още двайсетина метра...

Нещо зелено проблесна пред очите му. Беше малко животинче със зелена козина. Глупачето се опитваше да се отстрани от пътя му.

Бентли отскочи встрани, за да не го настъпи, и разбра, че не биваше да го прави. Под крака му се обърна един камък и той се просна по очи.

Чу тропането на множество крака. Телсианците приближаваха. Той едва успя да се вдигне на едното си коляно.

После някой хвърли една тояга и тя го удари по челото.

— Ар гуи дрил? — попита неразбираемо някакъв глас от много далеч.

Бентли отвори очи и видя Хуаскъл надвесен над себе си. Намираше се в колиба в селото. Няколко въоръжени шамани стояха до вратата и наблюдаваха.

— Ар дрил? — попита пак Хуаскъл.

Бентли се обърна настрани и видя подредени до себе си манерката, концентрираната храна, инструментите, радиото и лингафона. Той отпи голяма глътка вода, а после включи лингафона.

— Питам те дали се чувстваш добре — каза Хуаскъл.

— Да, чудесно — изръмжа Бентли и пипна главата си. — Хайде да свършваме.

— Какво да свършваме?

— Нали ще ме убивате? Ами дайте да не правим големи представления от тая работа.

— Но ние не искахме да унищожим *теб* — каза Хуаскъл. — Ние си знаехме, че ти си добър човек. Ние искахме дявола.

— Ъ? — гласът на Бентли прозвуча слабо и неразбираемо.

— Ела да видиш.

Шаманите помогнаха на Бентли да стъпи на краката си и го изведоха. Навън, заобиколена от издигащите се пламъци, се виждаше огромната блестяща сфера на Протек.

— Ти естествено не знаеше — каза Хуаскъл. — Но теб те беше яхнал един дявол.

— Ъъъ — зяпна Бентли.

— Да, истина е. Ние се опитахме да го махнем чрез пречистване, но той беше много силен. Трябваше да насилим теб, братко, да застанеш против този дявол и да го отстраниш от себе си. Ние бяхме сигурни, че ще успееш. И ти успя!

— Разбирам — каза Бентли. — Дявол върху гърба ми. Да, предполагам, че беше така.

Протек беше точно това. За тях. Един тежък, безформен товар върху плещите му, който се бе превръщал в черна сфера всеки път, когато се бяха опитвали да го освободят. Какво друго би могъл да направи един религиозен народ, освен да се опита да го освободи от тази дяволска хватка?

Той забеляза няколко жени от селото, които носеха храна в кошници и я хвърлиха в огъня пред сферата. Погледна въпросително към Хуаскъл.

— Омилостивяваме го — обясни Хуаскъл. — Защото това е един много могъщ дявол и несъмнено прави чудеса. Нашето село изпитва гордост, че такъв дявол му е роб.

Един шаман от съседното село пристъпи напред.

— Има ли още такива дяволи във вашата родина? Можете ли да ни донесете един за преклонение?

Още няколко шамани се приближиха. Бентли кимна.

— Може да бъде уредено — каза той.

Разбра, че търговските отношения между Земята и Телс са вече установени. И най-после бе намерена подходяща роля за Протек — изобретението на професор Слайгърт.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.